

Vastaus valtuustoaloitteeseen datatalouden tiekartasta Kymenlaaksoon

9840/00.05.00/2025

Kaupunginvaltuusto 19.05.2025 § 39

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Janne Wallin, Markku Pakkasen, Jenny Hasun, Kimmo Jokirannan, Liisa Varjolan, Laila Uljaksen, Henna Hovin, Maija Lehtomäen, Mia Ylä-Outisen, Camilla Relanderin, Kirsi Kekin, Sanna Jacksenin, Nita Aholan, Anne Hasun, Christa Carpelanin, Tiina Hämäläisen, Kaisa Spiesin, Jenni Aikion ja Iida Pilli-Sihvolan jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Datatalouden tiekartta Kymenlaaksoon

Kymenlaakson alueelle on tehty useita merkittäviä datatalouden investointeja. Ne sijoittuvat sekä eteläiseen, että pohjoiseen maakuntaan.

Datatalouden mahdollisuudet ovat kasvavat ja laajempi selvittäminen on tarpeen. Tarkoituksena on selvittää, miten Kymenlaakson alueella on mahdollista kasvattaa kotimaista jalostusarvoa.

Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Kouvolan kaupunki aloittaa valmistelemaan ja toteuttamaan datatalouden tiekarttaa. Keskeiset kysymykset mihin haetaan vastauksia ovat: Miten edistetään yritysten kyvykkyyttä ja mahdollisuuksia hyötyä datataloudesta? Sekä selvitetään koulutuksen tarpeet, sisältäen koko opintopolun. Samansisältöinen aloite on jätetty Kymenlaakson maakuntavaltuustossa, toivottavasti työtä voidaan koordinoita yhteistyössä.

Keskustan valtuustoryhmä”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 27.10.2025

Valmistelija: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, tuukka.forsell(at)kouvola.fi

Valtuustoaloitteen keskeinen sisältö ja sen sisältämä esitys toimenpiteiksi

Valtuustoaloitteessa on nostettu esiin Kouvolaan ja Kymenlaakson alueelle tehdyt merkittävät datatalouden investoinnit sekä tarve selvittää

datatalouteen liittyviä kasvavia mahdollisuuksia ja jalostusarvon kasvattamista Kymenlaakson alueella. Valtuustoaloitteessa pyydetään Kouvolan kaupunkia aloittamaan valmistelevaan ja toteuttamaan datatalouden tiekarttaa. Keskeiset kysymykset mihin haetaan vastauksia ovat: Miten edistetään yritysten kyvykkyyttä ja mahdollisuuksia hyötyä datataloudesta. Sekä selvitetään koulutuksen tarpeet, sisältäen koko opintopolun. Samansisältöinen aloite on jätetty Kymenlaakson maakuntavaltuustossa ja työtä toivotaan koordinoitavan yhteistyössä.

Nykytilakuvaus

Kouvolan energiaintensiivisellä teollisuudella on pitkät perinteet. Käynnissä oleva teollisuuden murros ja uusiutuvan energian mahdollisuudet ovat avaamassa lupaavia kehityskulkuja suunnan muuttamiseen ja elinvoiman kasvattamiseen. Kouvola on kasvamassa merkittävä datakeskusten keskittymä ja ensimmäiset hankkeet ovat jo parhaillaan rakentumassa. Datakeskusten kapasiteetti on tarkoituksena nousta useisiin satoihin megawatteihin ja investointien arvossa puhutaan jopa miljardin euron hankkeista. Kuntien näkökulmasta datakeskukset ovat merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia, jotka voivat vahvistaa aluetaloutta monin tavoin.

Kouvolassa on tehty strategista ja pitkäjänteistä työtä datakeskusinvestointien saamiseksi kaupunkiin. Kantaverkon vapaana oleva liittymiskapasiteetti ja Yritystontit kärkihankkeen kautta toiminnalle sopivat teollisuustontit ovat olleet keskeisiä tekijöitä sähköintensiivisten investointien sijoittumiselle. Tähän mennessä Kouvola on tullut julkisuuteen kaksi suuren mittakaavan datakeskushanketta Hypercon datakeskushanke Korian Hiivurissa sekä atNorthin datakeskushanke Myllykoskella. Julkisuuteen tulleiden suurhankkeiden lisäksi kaupunki ja kehitysyhtiö Kinno ovat saaneet paljon yhteydenottoja ja tiedusteluja datakeskushankkeiden mahdollisesta sijoittumisesta Kouvolaan.

Kymenlaaksossa on myös jo aiempia merkittäviä datakeskuksia. Maailmanlaajuinen hakukoneyhtiö Google ilmoitti keväällä 2024 aloittavansa Haminan datakeskuksen seitsemännen laajennuksen. Laajennuksen investointi on noin miljardi euroa. Yhteensä Google on uusimman hallin valmistuttua investoinut Haminan datakeskukseen noin 4,5 miljardia euroa. Kymenlaaksosta löytyy datatalouteen, energiantuotantoon ja -varastointiin liittyvää erityisosaamista niin koulutuksesta, tutkimuksesta kuin yrityskentältäkin.

Datakeskusten kehitys tukevat sekä puhdasta siirtymää että digitalisaatiota, ja ne luovat vahvan perustan uusille innovaatioille ja liiketoimintamalleille. Kansainväliset investoinnit toimivat myös vipuvoimana paikallisille pk-yrityksille, jotka voivat verkottua, kasvaa ja kansainvälistyä osana laajempaa ekosysteemiä.

Kouvola on jo aiemmin teettänyt Rambollin selvitystyön datakeskusklustereista. Selvitystyön tarkoituksena oli hakea mallia, miten datakeskustoimijat ovat asettuneet muualle, ja minkälaiset ekosysteemit niiden ympärille ovat rakentuneet. Selvityksessä muodostettiin näkemys datakeskusmarkkinan nykytilasta ja Kouvolan potentiaalista. Datakeskuksiin ja niitä ympäröivään klusteriajatteluun haettiin mallia benchmark-tarkastelun kautta Kajaanista, Ruotsista ja Tanskasta. Saatuja oppeja ja kokemuksia työstettiin yhdessä Kouvolan alueen toimijoiden kesken ja työskentelyn tuloksena muodostettiin ehdotus datakeskusklusterimallista Kouvolaan. Selvitystyö toteutettiin huhti-lokakuussa 2024 ja sen tilaajana toimi Kouvola Innovation Oy.

Aloitteen tekijöiden kommentit vastauksesta

Valtuustoaloitteeseen laadittu vastaus on annettu valtuustoaloitteiden käsittelyohjeen mukaisesti aloitteen tekijälle kommentoitavaksi ennen vastauksen päätöksentekoon saattamista. Laadittuun vastaukseen ei saapunut kommentteja määräaikaan 1.10.2025 mennessä.

Yhteenveto: valtuustoaloitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ja siihen liittyvät perustelut sekä mahdolliset rajoitteet

Valtuustoaloitteessa on todettu, että datatalouden mahdollisuuksien kasvaessa laajempi selvittäminen on tarpeen ja Kouvolan kaupungin tulisi alkaa valmistelevaan ja toteuttamaan datatalouden tiekarttaa.

Valtuustoaloite on hyvin ajankohtainen alueelle kohdistuvien merkittävien datakeskusinvestointien ja suunnitelmien johdosta. Kouvolan kaupunki yhteistyössä Kouvola Innovationin kanssa tunnisti merkittäviä mahdollisuuksia laajemmasta ekosysteemistä jo ensimmäisten isojen datakeskussuunnitelmien myötä ja käynnisti selvitystyön ekosysteemistä/klusterista datakeskussektorin ympärille huhtikuussa 2024. Parhailleen Kouvolan kaupunki on yhteistyössä Kouvola Innovationin kanssa aloittanut valmistelevaan datakeskuksiin liittyvää strategiaa, jossa voidaan hyödyntää myös aiemman selvityksen tuloksia. Strategian valmistelussa hyödynnetään alaan perehtynyttä konsulttiyritystä. Konsulttityön tilaajana toimii Kouvola Innovation Oy. Työssä koostetaan datakeskusstrategia, jonka tavoitteena on varmistaa, että nykyiset investoinnit toteutuvat, kaupunkiin saadaan uusia datakeskusinvestointeja ja niiden ympärille muodostuu toimivia ekosysteemejä. Tavoitteena on myös, että datakeskusteollisuutta mahdollistamalla ja liiketoimintamahdollisuuksia kasvattamalla edistetään datakeskusekosysteemin rakentumista Kouvolaan pitkällä tähtäimellä.

Työssä otetaan huomioon lämmön hyödyntäminen ja energiavirtojen tehokas hyödyntäminen sekä korkean laskentatehon ja lisäarvoa tuovien kuten tekoälyn kehittämiseen liittyvien investointien saaminen Kouvolaan. Työn painopiste on tarkoitus olla Kouvolaan, mutta esille

voidaan tuoda myös Kymenlaakson viitekehys ja huomioida työssä mahdollinen maakuntatasolla tehtävä datatalouden tiekartta.

Strategiatyöskentely toteutetaan ylätasolla, keskittyen pitkän aikavälin tavoitteisiin ja kokonaiskuvan ja päätöksenteon tueksi tarvittavan strategisen viitekehyksen luomiseen. Strategiaa työstettäessä otetaan huomioon valtuustoaloitteessa esiin nostetut keskeiset kysymykset ja painopisteet. Strategiatyössä huomioidaan myös valtakunnallisella tasolla valmisteltavan datatalouden tiekartan tuloksia sekä Kouvolan kaupunkistrategian päivitysprosessi.

Datakeskusstrategiatyö on tarkoitus aloittaa sen jälkeen, kun Suomen kansallinen datatalouden tiekartta valmistuu lokakuun loppuun mennessä. Työ kestää arviolta 4–5 kuukautta ja työn lopputuloksena syntyy strategiaraportti, joka tuodaan päätöksentekoon hyväksyttäväksi.

Työstettävän datakeskusstrategian lisäksi Kouvolan kaupunki ja Kouvola Innovation Oy ovat osoittaneet kiinnostuksensa osallistua yhdessä VTT:n vetämään SymbioCity hankkeeseen, mikäli hanke toteutuu suunnitellusti. Hankkeen tavoitteena on selvittää datakeskusten energiakysymysten synergiahyödyt muiden toimialojen kanssa ja näiden synergioiden luomat uudet liiketoimintamahdollisuudet datakeskusten sijaintien lähialueilla. Energiakysymyksistä datakeskusten tuottaman hukkalämmön hyödyntämisen rooli on keskeinen, mutta tarkastelu ulottuu myös esimerkiksi sähköenergian tuottamisen ja varastoinnin, varavoimajärjestelyjen, energiajärjestelmän joustojen, energiatehokkuuden kehittämisen, vetytalouskytkennän kysymyksiin. Hankkeen työpajojen ja selvityksen tuloksia tullaan hyödyntämään Kouvolan datakeskusstrategian työstössä.

Hallintosäännön § 121 mukaisesti jos valtuustoaloitteessa on vähintään 15 valtuutetun allekirjoitus, aloitteeseen vastaa kaupunginhallitus ja vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa. Tämän valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 19 valtuutettua.

Lisätietoja: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, [tuukka.forsell\(a\)kouvola.fi](mailto:tuukka.forsell(a)kouvola.fi) ja kehittämispäällikkö Ilari Huhtinen, puh. 020 615 6256, [ilari.huhtinen\(at\)kouvola.fi](mailto:ilari.huhtinen(at)kouvola.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallituksen ehdotus kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja
2. todeta, että aloite tukee kaupungin datatalouden tiekartan työstä ja aloitteessa esiin nostetut asiat otetaan huomioon tiekartan työstössä.
3. todeta, että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Kaupunginhallituksen päätös: